

הטקסט הדיגיטלי

האמצעים הדיגיטליים תופסים מקום חשוב יותר ויותר בחיי הפרט. עקב כך, מתרבות ההזדמנויות שבהן צעירים ומבוגרים משתתפים, קולטים ומפיקים טקסטים דיגיטליים. הטקסט הדיגיטלי קשור קשר הדוק לחינוך הלשוני מאחר שהוא נוגע בקליטה ובהפקה של טקסטים משמעותיים ליחיד, לחברה ולנעשה בכיתה. השימוש באמצעים הדיגיטליים לסוגיהם מאפשר מגוון רחב מאוד של פעולות שיהיו.

שילובם המושכל של האמצעים הללו הוא חלק בלתי נפרד מהחינוך הלשוני. להלן כמה דוגמאות לשילובם של הטקסטים הדיגיטליים בחינוך הלשוני:

- שימוש ב**תמלילן** לשם קליטה והפקה של **טקסטים מידעיים, טיעוניים, מפעילים ונרטיביים**, תוך שימוש בכלים המאפשרים ארגון, עיצוב, בדיקת איות, בחירת מילים נרדפות וכן הלאה.
- **חקירתם של טקסטים ספרותיים וטקסטים מן המקורות** המוצגים על גבי תקליטורים או ברשת, תוך שימוש בכלים נלווים כמו כלי חיפוש, קישור, מילונים.
- שימוש במחוללי **מצגות** לשם הפקת טקסטים של דיווח, פרסומת או כתבה המאורגנים על ידי קישור לינארי או רשתי, שמשולבות בהן צורות ייצוג אורקוליות.
- שימוש ב**מאגרי מידע** על גבי תקליטורים ואתרי המידע ברשת האינטרנט למטרות לימוד ולמטרות חברתיות.
- השתתפות ב**שיח דבור-כתוב ברשת האינטרנט**, כלומר, נטילת חלק בהפקה ובקליטה של טקסטים למגוון נמענים, למטרות ולנושאים מגוונים.

לשיח המתרחש ברשת בבית הספר מטרות שונות, בהן:

- שיח עם עמיתים ומומחים בנושאים לימודיים או על בעיה מחיי היום-יום, המזמן התנסות במגוון סוגות, כמו מכתבי בקשה, דיווחים, המלצות, וכן דיון בדילמות ובסוגיות המחייבות נקיטת עמדה.
- שיח עם עמיתים לשם הערכה וביקורת של תהליכים ותוצרים.
- השתתפות במעגלי שיח כאלה מבהירה לתלמידים את הקשרים בין תפקידו החברתי-תרבותי של טקסט לבין מרכיבי התוכן, השיח והלשון.

מטרות הטקסט הדיגיטלי הן אלה:

- לספק מידע על אירועים חדשותיים באמצעות אתרי אקטואליה ברשת.
- לספק מידע מתוך מבחר מאגרים בתחומי ידע שונים.
- לבדר ולהינות בשעות הפנאי במשחקים ובשעשועונים.
- לשכנע באמצעות מאמרים ואתרים שנועדו לקדם נושאים וסוגיות שונים.
- ליצור קשר בין אישי באמצעות תאי דואר אישיים.
- להשפיע, להחליף דעות ולגבש רעיונות על ידי השתתפות פעילה בקהילות משוחחות.

מאפייני הטקסט הדיגיטלי

המאפיין הראשון של שיח דיגיטלי הוא **מבנה רשתי של יחידות טקסט**, באורך משתנה, המקושרות זו לזו בקשרי הסתעפות. השליטה על הקישוריות בין יחידות הטקסט היא בידי המשתמש, והוא שבחר את כיוון ההתקדמות ואת הקישורים השונים. מפיק המסר מציע למשתמש מסלולי קישור שונים, שמתוכם המשתמש בוחר את מסלולי הקישור המתאימים למטרותיו.

מאפיין זה של הטקסט הדיגיטלי מטשטש את ההבחנה בין קולט ומפיק, כי כל בחירה שהמשתמש מפעיל, משמעותה מעורבות בהפקת הטקסט.

מאפיין שני של שיח דיגיטלי - **קישוריות** - הוא פועל יוצא של המאפיין הראשון. **הקישוריות** מאפשרת קישור בין סוגות השיח השונות וקישור בינן לבין צורות ייצוג חזותיות ואורקוליות.

מאפיין שלישי נוגע בעיקר לרשת האינטרנט, שהיא בעלת **אופי ביזורי ושיתופי**. מאפיין זה הוא עיקר ייחודה ועצמתה של רשת האינטרנט, המזמנת שיח רב-משתתפים שמוביל ליצירת קהילת עניין/משתמשים, לעתים ללא כל מעורבות מתווכת. שיח שיתופי זה הוא לרוב דמוקרטי, ובו לכל משתתף זכויות וחובות שוות. זהו שיח כתוב-דבור, שמשלב שפה כתובה ושפה דבורה ואשר יש לו מוסכמות ייחודיות, כמו שימוש בקודים של צלמיות (איקונים) לציון רגשות, או מחרוזות של אותיות שמחליפות משפטים שלמים